

نص گرایی / نص گرایی افراطی (سبک اندیشه)

نص گرایی، سبک اندیشه ایست مبنی بر اینکه باید به مدارک متنی و ظواهر کلمات متون دینی (اعم از آنچه نص یا غیر نص است) بسیار مقید بود و به آن چشم دوخت و به داده های ریزوماتیک و علوم و مناسبات عصری، توجه موثر و محصلی نداشت. لذا نص گرایان، فهم دین و نتایج عملی آن را در چهارچوبی محصور می دانند که دانش ها و پرسش های بیرون متن، نمیتواند با آن تعامل علم ساختی برقرار کند.

ممکن است نص گرایی، مستند به یک دستگاه فکری نباشد و با ادله ای ناگسترده، خود را سرپا نگه دارد، یا دستگاهی را برای آن تقریر کند. این دستگاه حتما باید به خود نص گرایی متعهد باشد و الا دچار تناقض می شود.

نص گرایان در برابر پرسش ها و دانش های چالش برانگیز، بر بالادستی بودن ادله ی دینی، پافشاری بر ضعف ذاتی اکثر داده های علمی، بی توجهی و مسکوت گذاری تناقضات و یا مکاتب شبه تفکیک، رو می نمایند. ادله ی آنان می تواند در برخی موارد کاملا درست باشد. اما نص گرایان افراطی، در مجموع خشک مغز و متحجر خواهند شد.

در برابر نص گرایی، "فهم مجتهدانه دین در پرتو پویایی روشمند" است. نص گرایان افراطی در عصر جدید، بسرعت منقرض میشوند.

نص گرایی با اصول گرایی یکی نیست، یک اصولگرا ممکن است نص گرا نباشد.

نص گرایان افراطی، تقریباً در سنخ اندیشه، مانند اخباریان هستند.

نصگرایی نباید با تعهد به روش اجتهادی دین و اصول
گرایی خلط شود. نص گرایی یک آسیب است که شکل
وخیم آن نوع افراطی آن است. تعهد به تعبدیات و نصوص دینی
عین صواب و راه نجات است و خلاقیت ورزی در اصل
الاصول نصوص معنا ندارد.